

MATANAEV

Ročník V.

10. 11. 2024

Číslo: 46

32. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

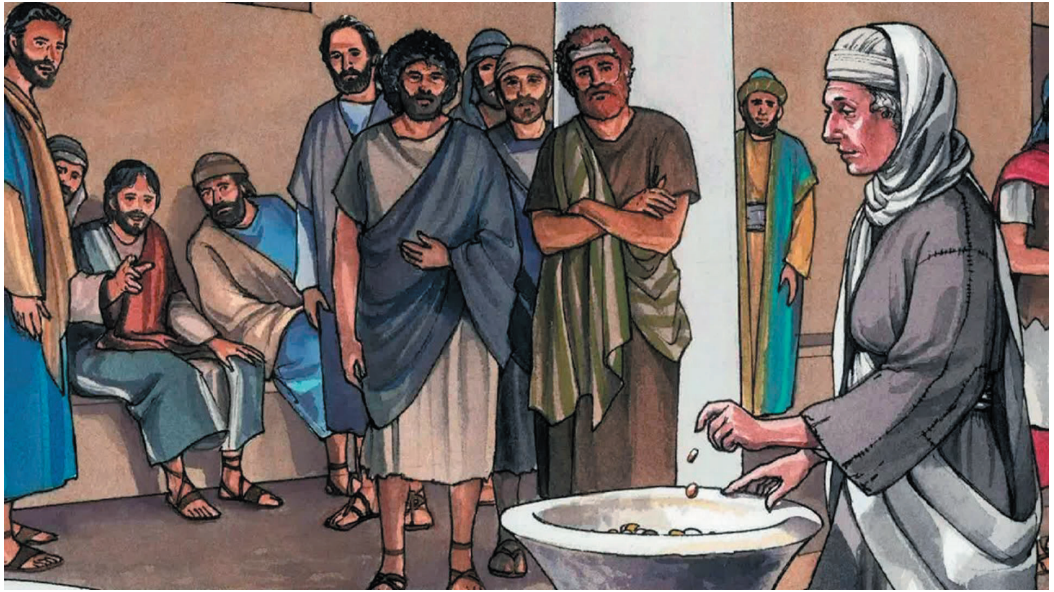
R.: Chváľ, duša moja, Pána.

Mk 12, 38 - 44

Ako Ježiš učil zástupy, hovoril im: „Varujte sa zákonníkov, ktorí radi chodia v dlhých rúchach, túžia po pozdravoch na uliciach, po prvých stolicích v synagógach a popredných miestach na hostinách. Vyjedajú domy vdov a naoko sa dlho modlia. Takých postihne prísnejší súd.“

Potom si sadol oproti chrámovej pokladnici a pozeral sa, ako ľud hádže peniaze do pokladnice. Viacerí boháči hádzali mnoho. Prišla aj istá chudobná vdova a vhodila dve drobné mince, čo je kvadrans.

Zavolať svojich učeníkov a povedal im: „Veru, hovorím vám: Táto chudobná vdova vhodila viac ako všetci, čo hádzali do pokladnice. Lebo všetci dávali zo svojho nadbytku, ale ona pri svojej chudobe dala všetko, čo mala, celé svoje živobytie.“

Ježiš sa nachádza v Jeruzaleme. Väčšinu 13. kapitoly Marka zaberajú jeho teologické diskusie s rôznymi skupinami vtedajšieho židovského náboženského života. Jej záver tvorí úsek, v ktorom Ježiš učí v chráme. Našu dnešnú perikopu môžeme rozdeliť na dve časti.

V prvej sa nachádza kritika praxe zákonníkov. V druhej Ježiš reaguje na svoje pozorovanie ľudí pri chrámovej pokladnici. V oboch častiach sa nachádza rovnaká postava. Vdova.

Najprv si však predstavme vtedajšie spoločenské postavenie ovdovenej ženy. V myslení starovekého Blízkeho Východu nemohli ženy dedič. A podobne ako maloleté deti mali len minimum práv. Východiskom pre takéto ženy bol buď nový vydaj, alebo spoľahnutie sa na svojich synov, či iných dobrodinco. Najhoršie na tom tak bola bezdetná vdova, ktorá už nemala možnosť vstúpiť do nového manželstva.

Starý Zákon vdovy a siroty považoval za symbol malosti a bezmocnosti. Zákon a proroci silno apelovali na morálnu povinnosť takýmto osobám pomáhať. No prax sa nie vždy tomuto ideálu približovala. Zo strany materiálneho zabezpečenia tak bola vdova človekom bez istého zázemia a vydaná napospas iným.

Prvá časť úryvku spomína vdovy vo vzťahu ku zákonníkom. Jednou z výčitiek, ktoré im Ježiš adresuje, je, že „vyjedajú domy vdov.“ Nie je celkom isté, čo sa tým myslí. Samotná skupina zákonníkov pritom nepatrila k tým najmajetnejším. Kritika mieri na to, že sa nešťítia pre svoju činnosť využívať aj sociálne slabších od seba. Nemusí pritom ísť iba o materiálnu podporu.

Je možné, že zákonníci si od takých žien žiadali aj použitie ich domácnosti ako miesta na štúdium a učenie. Nepriamo z textu ale môžeme vyčítať aj samotný postoj vdov. Tie boli vedome alebo nevedome ochotné prehliadať objektívne zneužívanie. Takmer nič nevlastnili. A tak v podpore „náboženských aktivít“ videli možnosť nejako prispieť. To čo dávali zákonníkom, chceli dať Bohu. Veľmi dobre si boli vedomé svojho postavenia. Vo svojej ochote videli prejav svojej oddanosti a mála čo mohli urobiť.

V podobnom duchu sa nesie aj druhá časť textu. Vtedajšou praxou bolo, že pred odovzdaním milodaru v chráme, musela peňažná suma prejsť kontrolou a schválením prítomného kňaza. Oproti sediaci Ježiš tak mohol mať o jednotlivých daroch veľmi dobrý prehľad. Všíma si, že medzi majetnými darcami sa objavuje „istá chudobná vdova.“ Tú následne pred učeníkmi chváli, že „pri svojej chudobe dala všetko, čo mala, celé svoje živobytie.“

Opäť sa tu ukazuje odovzdanosť toho, kto v spoločnosti patril na posledné priečky. Nie je úplne jasné, čo sa myslí slovom „živobytie.“ Buď ide o celý majetok, alebo o sumu potrebnú na prežitie daného dňa. Obidva významy však poukazujú na dôveru voči Bohu. Tá je v tomto prípade reprezentovaná starostlivosťou o kult a posvätné miesto.

Ako sú v danom biblickom texte predstavené vdovy? Ako osoby, ktoré vo svojej bezmocnosti úplne dôverujú Bohu. Nepohoršujú sa nad správaním zákonníkov a kňazov. Nekritizujú prepych chrámu a nákladnosť bohoslužieb. Vidia to čo často uniká aj samotným „Božím služobníkom“ že v skutočnosti pred Pánom nič nevlastníme a oproti jeho veľkosti ničím nie sme. Zároveň si uvedomujú, že Boh je dobrý a že ich miluje. A tak majú potrebu mu nejako svoju lásku opätovať.

